

REPARATIERECHT De EU vindt: een apparaat waar iets mis mee is, moet je kunnen repareren

Kunnen wij het maken?

Een apparaat waar iets mis mee is, moet je kunnen repareren. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het steeds minder. Het gevecht voor het 'reparatierecht', met Brussel als strijdtooneel.

Mirjam van der Puijl
m.van.der.puijl@mediahuis.nl

Amsterdam ■ Stel: je smartphonebatterij laat het afweten. Kan je telefoon dan open? Is er een nieuwe batterij te koop? Of: er komt geen koffie uit de espressomachine. Kun je dat zelf repareren? Of tenminste laten maken, tegen een redelijke prijs?

Voor een nog steeds groeiend aantal apparaten is het antwoord: nee. Ze kunnen niet open geschroefd, want de onderdelen zitten verlijmd. Als ze wel open kunnen, is het onduidelijk hoe ze werken, want de fabrikant heeft er geen handleiding bij geleverd. Losse onderdelen zijn niet te vinden, die worden niet gemaakt.

Weggooien en een nieuwe kopen dan maar?

Niet als het ligt aan de 'Right to Repair'-beweging. Die stelt: iedereen moet zijn eigen apparaten betaalbaar en simpel kunnen repareren. „Wij vinden dat dat een recht is”, zegt Martine Postma. Zij is directeur van stichting Repair Café International, die zich sterk maakt voor reparatie in het algemeen. „Het is heel raar dat je een ding dat je bezit, niet zelf zou kunnen openmaken. Of dat het wel kan, maar dat dan de garantie vervalt. Of dat je het alleen mag laten repareren bij een gecertificeerde reparateur.”

Ingenieur

In de praktijk stuit dat idee op de heersende wegwerpcultuur. Volgens Postma is er een vicieuze cirkel ontstaan. „Het is een ontwikkeling die al decennialang gaande is. Fabrikanten zijn erin geslaagd om artikelen steeds goedkoper te maken en van steeds mindere kwaliteit. En dan hoeft het ook niet lang mee te gaan. Als een product duur is, is ook een betaalde reparatie nog de moeite

waard. Maar goedkopere spullen repareren mensen niet meer. De weg naar een nieuw product is geheel geplaveid en makkelijk. De weg naar een reparatie is onzekerder. Het hangt allemaal samen.”

„Er is een gezegde: alles is reparatiebaar als je oneindig veel tijd

„**Alles is
repareerbaar als
je oneindig veel
tijd hebt,
oneindig veel
geld, of als je
ingenieur bent
bij NASA**”

hebt, oneindig veel geld, of als je ingenieur bent bij NASA”, zegt Maarten Depypere van iFixit, dat ook strijdt voor reparatierecht. „Reparatie is vaak duur en ontoegankelijk.” Dat ligt grotendeels aan de fabrikanten, die zelfreparatie op allerlei manieren in de weg zitten. Soms is veiligheid het argument. „Ze zeggen dan dat ze de veiligheid van het apparaat niet meer kunnen waarborgen”, zegt Depypere. Soms gaat het om design, waarbij mooi of waterdicht belangrijker is dan reparabel. Groeiende boosdoeners zijn

Smartphones zijn lang niet altijd zelf te repareren.

FOTO GETTY IMAGES/JEFF GREENBERG

apparaten waar software in zit. Vaak kan de eigenaar daar geen toegang toe krijgen. Depypere wijst op de iPhone-camera. „Als je die zelf vervangt, zelfs met een officieel onderdeel, dan werkt die niet goed meer. Daarvoor moet je hem resetten. En dat kan alleen de fabrikant.”

Duurzaamheid

Ook Brussel, waar iFixit campagne voert, houdt zich vanwege de duurzaamheidsagenda actief met deze problematiek bezig. Woensdag stemde het Europe Parlement

vóór een zogcheten 'initiatiefverslag' over het reparatierecht, een signaal naar de Europese Commissie dat de meerderheid wil dat hier iets mee gebeurt. „Om duurzaam te kunnen zijn moeten producten reparabel zijn”, stelt het verslag. Naar verwachting komt de Commissie vanaf volgend jaar met wetgeving die fabrikanten meer verplichtingen oplegt jegens hun klanten.

Als het aan Depypere ligt, moeten fabrikanten daarvoor alle benodigde gereedschap leveren. „Wij willen dat iedereen toegang

heeft tot informatie om te kunnen repareren, dat onderdelen betaalbaar en beschikbaar zijn, en dat producten zo ontworpen worden dat ze lang meegaan.”

Martine Postma van Repair Café pleit om nog een andere reden voor reparatie. „Het kan, het is leuk! Repareren maakt dat je je sterk voelt. Daardoor realiseer je je dat het eigenlijk idioot is dat je iets weg moet gooien als er maar iets kleins mis is. Iedere reparatie zet iets in gang en verandert je mentaliteit. Repareren is normaal, en dat is wat we weer moeten gaan doen.”